

Republica Moldova
CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

DECIZIE
DE INADMISIBILITATE

a sesizării nr. 131g/2016

privind excepția de neconstituționalitate a Hotărârii Guvernului nr.1001 din
19 septembrie 2001 cu privire la declararea mărfurilor de către agenții
economici din raioanele de est ale Republicii Moldova

CHIȘINĂU

16 martie 2017

Curtea Constituțională, statuând în componența:

DI Alexandru TĂNASE, *președinte*,
DI Aurel BĂIEȘU,
DI Igor DOLEA,
DI Tudor PANȚÎRU,
DI Victor POPA,
DI Veaceslav ZAPOROJAN, *judcători*,
cu participarea dnei Ludmila Chihai, *grefier*,

Având în vedere sesizarea depusă la 4 noiembrie 2016
și înregistrată la aceeași dată,
Examinând admisibilitatea sesizării menționate,
Având în vedere actele și lucrările dosarului,
Deliberând la 16 martie 2017 în camera de consiliu,

Pronunță următoarea decizie:

ÎN FAPT

1. La originea cauzei se află excepția de neconstituționalitate a Hotărârii Guvernului nr.1001 din 19 septembrie 2001 cu privire la declararea mărfurilor de către agenții economici din raioanele de est ale Republicii Moldova, ridicată de avocații Gheorghe Malic și Pavel Lutenco în dosarul nr. 10-464/16, pendinte la Judecătoria Chișinău, sediul Centru.

2. Excepția de neconstituționalitate a fost depusă la Curtea Constituțională, la 4 noiembrie 2016, de către judecătorul Dorin Munteanu din cadrul Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, în temeiul articolului 135 alin. (1) lit. a) și g) din Constituție, astfel cum a fost interpretat prin Hotărârea Curții Constituționale nr. 2 din 9 februarie 2016, precum și al Regulamentului privind procedura de examinare a sesizărilor depuse la Curtea Constituțională.

A. Circumstanțele litigiului principal

3. La 8 aprilie 2015 a fost pornită urmărirea penală pentru elementele constitutive ale infracțiunii prevăzute de alin. (5) art. 248 din Codul penal, intitulat „Contrabanda”.

4. În cadrul urmăririi penale de către procuror au fost emise ordonanțe de punere sub învinuire în privința lui S.F., D.K., V.J. și I.T., care își au domiciliul în or. Tiraspol, precum și ordonanțe privind anunțarea învinuiților în căutare.

5. La 4 iulie 2016, avocații Gheorghe Malic și Pavel Lutenco, acționând în interesele S.F., D.K., V.J. și I.T., au depus la Judecătoria Chișinău, sediul Centru, o plângere, în temeiul art. 313 din Codul de procedură penală, prin care au solicitat *inter alia* constatarea nulității ordonanței de respingere a

plângerii, emise la 14 iunie 2016 de procurorul R.T., șef-adjunct al Secției conducere a urmării penale în organele centrale ale MAI și SV a Procuraturii Generale, obligarea Procurorului General să asigure dreptul la un recurs efectiv și dreptul la un proces echitabil, constatarea nulității ordonanțelor procurorului prin care au fost dispuse anunțarea în căutare a învinuților, obligarea Procurorului General de a exclude din dosar răspunsul comitetului vamal al Transnistriei nr. 01-12/1556 etc.

6. În cadrul ședinței de judecată din 1 august 2016, avocații Gheorghe Malic și Pavel Lutenco au solicitat ridicarea excepției de neconstituționalitate a Hotărârii Guvernului nr.1001 din 19 septembrie 2001 cu privire la declararea mărfurilor de către agenții economici din raioanele de est ale Republicii Moldova. Prin încheierea din 10 august 2016 Judecătoria Chișinău, sediul Centru, a respins cererea avocaților.

7. La 12 august 2016, avocații au declarat recurs împotriva încheierii Judecătoria Chișinău, sediul Centru, prin care s-a respins cererea privind sesizarea Curții Constituționale.

8. Prin decizia din 5 septembrie 2016, Colegiul Penal al Curții de Apel Chișinău a admis recursul declarat de avocații Gheorghe Malic și Pavel Lutenco, a casat încheierea Judecătoria Chișinău, sediul Centru, și a remis cauza pentru o nouă examinare în aceeași instanță, în alt complet de judecată. În decizia sa instanța de apel a reținut că instanța de fond nu s-a pronunțat asupra tuturor circumstanțelor de fapt și de drept ale cauzei.

9. La 26 octombrie 2016, în cadrul ședinței de judecată, avocatul Gheorghe Malic a solicitat repetat ridicarea excepției de neconstituționalitate a Hotărârii Guvernului nr.1001 din 19 septembrie 2001 cu privire la declararea mărfurilor de către agenții economici din raioanele de est ale Republicii Moldova.

10. Prin încheierea din aceeași dată, instanța a dispus ridicarea excepției de neconstituționalitate și transmiterea sesizării Curții Constituționale pentru soluționare.

B. Legislația pertinentă

11. Prevederile relevante ale Constituției (republicată în M.O., 2016, nr. 78, art. 140) sunt următoarele:

Articolul 1 Statul Republica Moldova

„(1) Republica Moldova este un stat suveran și independent, unitar și indivizibil.

(2) Forma de guvernământ a statului este republica.

(3) Republica Moldova este un stat de drept, democratic, în care demnitatea omului, drepturile și libertățile lui, libera dezvoltare a personalității umane, dreptatea și pluralismul politic reprezintă valori supreme și sunt garantate.”

Articolul 9 Principiile fundamentale privind proprietatea

„[...]”

(3) Piața, libera inițiativă economică, concurența loială sunt factorii de bază ai economiei.”

Articolul 16

Egalitatea

„(1) Respectarea și ocrotirea persoanei constituie o îndatorire primordială a statului.

(2) Toți cetățenii Republicii Moldova sunt egali în fața legii și a autorităților publice, fără deosebire de rasă, naționalitate, origine etnică, limbă, religie, sex, opinie, apartenență politică, avere sau de origine socială.”

Articolul 23

Dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle

„(1) Fiecare om are dreptul să i se recunoască personalitatea juridică.

(2) Statul asigură dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle. În acest scop statul publică și face accesibile toate legile și alte acte normative.”

Articolul 58

Contribuții financiare

„(1) Cetățenii au obligația să contribuie, prin impozite și prin taxe, la cheltuielile publice.

(2) Sistemul legal de impuneri trebuie să asigure așezarea justă a sarcinilor fiscale.

(3) Orice alte prestații sunt interzise, în afara celor stabilite prin lege.”

Articolul 60

Parlamentul, organ reprezentativ suprem și legislativ

„(1) Parlamentul este organul reprezentativ suprem al poporului Republicii Moldova și unica autoritate legislativă a statului.

[...]”

Articolul 72

Categorii de legi

„(1) Parlamentul adoptă legi constituționale, legi organice și legi ordinare.

(2) Legile constituționale sunt cele de revizuire a Constituției.

(3) Prin lege organică se reglementează:

[...]

p) celelalte domenii pentru care, în Constituție, se prevede adoptarea de legi organice;

r) alte domenii pentru care Parlamentul consideră necesară adoptarea de legi organice.

(4) Legile ordinare intervin în orice domeniu al relațiilor sociale, cu excepția celor rezervate legilor constituționale și legilor organice.”

Articolul 102

Actele Guvernului

„(1) Guvernul adoptă hotărâri, ordonanțe și dispoziții.

(2) Hotărârile se adoptă pentru organizarea executării legilor.

[...]"

12. Prevederile relevante ale Hotărării Guvernului nr.1001 din 19 septembrie 2001 cu privire la declararea mărfurilor de către agenții economici din raioanele de est ale Republicii Moldova (M.O., 2001, nr. 116-118, art. 1050) sunt următoarele:

„În scopul combaterii contrabandei, prevenirii încălcării regulilor vamale, controlării și evidențierii conforme a tranzacțiilor economice externe, precum și pentru promovarea unei politici vamale corelate cu obligațiile internaționale ale țării, Guvernul Republicii Moldova

HOTĂRĂȘTE:

1. Procedura declarării și vămuirii mărfurilor introduse în/scoase de pe teritoriul vamal al țării de către agenții economici din raioanele de est ale Republicii Moldova înregistrați la Camera Înregistrării de Stat se va efectua în funcție de regimul vamal solicitat, fără perceperea drepturilor de import și a plății pentru poluarea mediului, cu condiția rămânerii mărfurilor pe teritoriul necontrolat de către organele constituționale.

Agenții economici din raioanele de est ale Republicii Moldova înregistrați la Camera Înregistrării de Stat vor efectua procedurile de vămuire a mărfurilor, inclusiv a celor accizate, la posturile vamale interne autorizate de Serviciul Vamal.

2. Serviciul Vamal:

va solicita trimestrial, în baza acordurilor încheiate, organelor vamale ale statelor limitrofe informații privind exportul/importul mărfurilor și va confrunta datele obținute cu cele înregistrate în statistica vamală a Republicii Moldova. În cazul depistării unor devieri, în urma cărora au fost aduse prejudicii statului, agenților economici respectivi li se vor aplica sancțiunile prevăzute de legislația în vigoare;

va stabili în mod detaliat procedura de perfectare a actelor vamale și de supraveghere a mărfurilor importate/exportate de agenții economici din raioanele de est ale țării.

[Pct. 3 exclus prin Hot. Guv. nr.898 din 29.12.2009]

4. Controlul asupra executării prezentei hotărâri se pune în sarcina Ministerului Economiei și Serviciului Vamal.”

ÎN DREPT

A. Argumentele autorilor excepției de neconstituționalitate

13. În motivarea excepției de neconstituționalitate, autorii susțin că prevederile contestate, care permit efectuarea procedurilor declarării și vămuirii mărfurilor introduse în/scoase de pe teritoriul vamal al țării de către agenții economici din raioanele de est ale Republicii Moldova înregistrați la Camera Înregistrării de Stat fără perceperea drepturilor de import și a plății pentru poluarea mediului, cu condiția rămânerii mărfurilor pe teritoriul necontrolat de către organele constituționale, sunt discriminatorii și inechitabile față de agenții economici din raioanele de est ale Republicii Moldova neînregistrați la Camera Înregistrării de Stat.

14. De asemenea, autorii excepției menționează că prevederile Hotărârii Guvernului nr. 1001 din 19 septembrie 2001 afectează economia de piață și libera concurență.

15. Autorii excepției susțin că prevederile contestate sunt disproportionale și contrare articolelor 1, 2, 4, 6, 9, 16, 23, 58, 60, 72 și 102 din Constituție.

B. Aprecierea Curții

16. Examinând admisibilitatea sesizării privind excepția de neconstituționalitate, Curtea constată următoarele.

17. În conformitate cu articolul 135 alin.(1) lit. a) din Constituție, controlul constituționalității hotărârilor Guvernului, în speță a Hotărârii Guvernului nr.1001 din 19 septembrie 2001 cu privire la declararea mărfurilor de către agenții economici din raioanele de est ale Republicii Moldova, ține de competența Curții Constituționale.

18. Curtea constată că sesizarea privind excepția de neconstituționalitate, fiind ridicată de către avocații Gheorghe Malic și Pavel Lutenco în dosarul nr. 10-464/16, pendinte la Judecătoria Chișinău, sediul Centru, este formulată de subiectul abilitat cu acest drept, în temeiul art.135 alin.(1) lit. a) și g) din Constituție, astfel cum a fost interpretat prin Hotărârea Curții Constituționale nr. 2 din 9 februarie 2016.

19. Curtea reiterează că prerogativa de a soluționa excepțiile de neconstituționalitate, cu care a fost investită prin articolul 135 alin.(1) lit. g) din Constituție, presupune stabilirea corelației dintre normele contestate și textul Constituției, ținând cont de principiul supremației acesteia și de pertinența prevederilor contestate pentru soluționarea litigiului principal în instanțele de judecată. Astfel, excepția de neconstituționalitate, fiind un instrument de apărare a drepturilor și libertăților fundamentale, **poate fi ridicată doar ca un incident în cadrul examinării acțiunii principale. Prin urmare, norma contestată urmează să fie aplicată la soluționarea cauzei aflate pe rolul instanței de judecată.**

20. Curtea reține că autorii excepției solicită de a declara neconstituțională Hotărârea Guvernului nr.1001 din 19 septembrie 2001 cu privire la declararea mărfurilor de către agenții economici din raioanele de est ale Republicii Moldova.

21. Curtea observă că, în prezenta cauză, din motivarea expusă reiese că autorii excepției de neconstituționalitate critică prevederile Hotărârii Guvernului nr.1001 din 19 septembrie 2001 din perspectiva aplicării acestor prevederi la speța dedusă judecătii, respectiv consideră că aceste prevederi sunt neconstituționale.

22. În acest context, Curtea menționează că interpretarea și aplicarea normelor legale la speța dedusă judecătii constituie atribuția instanțelor de judecată și nu intră în competența de soluționare a Curții Constituționale.

23. Mai mult, Curtea observă că, în speță, obiectul acțiunii principale, aflat pe rolul instanței de judecată, îl constituie examinarea plângerii, depuse în temeiul articolului 313 din Codul de procedură penală, împotriva

acțiunilor și actelor ale organului de urmărire penală, care efectuează urmărirea penală în privința infracțiunii prevăzute de art. 248 alin. (5) lit. b) și d) din Codul penal. Astfel, având în vedere prevederile art. 313 alin. (5) din Codul de procedură penală, Curtea relevă că **judcătorul de instrucție, în cazul în care va considera plângerea întemeiată, are posibilitatea de a obliga procurorul să lichideze încălcările depistate ale drepturilor și libertăților omului și, după caz, să declare nulitatea actului sau acțiunii procesuale atacate.**

24. Totodată, Curtea menționează că răspunderea penală a persoanei vinovate pentru contrabandă survine doar în cazul în care instanța de judecată, examinând cauza în fond și procedând la un examen efectiv al mijloacelor, argumentelor și al elementelor de probă ale părților, cel puțin pentru a le aprecia relevanța, va constata că fapta întrunește elementele constitutive ale infracțiunii prevăzute de art. 248 alin. (5) lit. b) și d) din Codul penal.

25. Pentru considerentele expuse mai sus, Curtea reține că excepția de neconstituționalitate este neîntemeiată și nu poate fi acceptată pentru examinare în fond.

Din aceste motive, în temeiul articolului 26 din Legea cu privire la Curtea Constituțională, articolelor 61 alin. (3) și 64 din Codul jurisdicției constituționale și pct. 28 lit. a) și d) din Regulamentul privind procedura de examinare a sesizărilor depuse la Curtea Constituțională, Curtea Constituțională

DECIDE:

1. *Se declară inadmisibilă* sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a Hotărârii Guvernului nr.1001 din 19 septembrie 2001 cu privire la declararea mărfurilor de către agenții economici din raioanele de est ale Republicii Moldova, ridicată de avocații Gheorghe Malic și Pavel Lutenco în dosarul nr. 10-464/16, pendinte la Judecătoria Chișinău, sediul Centru.

2. Prezenta decizie este definitivă, nu poate fi supusă nici unei căi de atac, intră în vigoare la data adoptării și se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

Președinte

Alexandru TĂNASE

Chișinău, 16 martie 2017

DCC nr.25

Dosarul nr.131g/2016